

33. Liikennelaitos ¹⁾

Liikennelaitoksen lautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Lautakunnan puheenjohtajana v. 1959 oli kaup. joht. Erik v. Frenckell, varapuheenjohtajana varat. Erkki Hara sekä jäseninä tarkastaja Väinö Laine, dipl.ins. Carl-Gustaf Londen, toimitusjoht. Kauko Niemi, toimittaja Martti Nieminen, dipl.ins. Juho Vakkuri, apul. konttorinhoitaja Olavi Valpas sekä toimitusjohtaja Jorma Vuortama. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul. kaup.joht. Juho Kivistö. Sihteerinä toimi liikennelaitoksen asiamies Orvo Koskinen.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 30 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 632. Saapuneita kirjeitä oli 748, lähetettyjä 457 sekä lautakunnan pöytäkirjan otteita 1 050.

Lautakunnan kurinpitojaostoon kuuluivat puheenjohtajana lautakunnan puheenjohtaja v. Frenckell, varamiehenä varapuheenjohtaja Hara, sekä jäseninä lautakunnan jäsen Valpas ja hänen varamiehenään lautakunnan jäsen Nieminen, liikennejohtaja Teuvo Riittinen ja hänen varamiehenään lautakunnan jäsen Koskinen, asiamies Koskinen ja hänen varamiehenään apul. asiamies Lauri Kotiniemi. Sihteerinä toimi apul. asiamies Kotiniemi ja hänen varamiehenään oli lainopill. apul. Risto Laine. Jaostolla oli 23 kokousta. Pöytäkirjojen pykäläluku oli 188 ja pöytäkirjanotteiden 120. Jaosto määräsi kertomusvuonna 278 kurinpitorangeistusta, joista 192 oli varoituksia, 85 virantoimituksesta pidätyksiä ja yksi erottaminen.

Päätökset. Lautakunnan tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon mm.: Oy. Liikennemainos — Trafikreklam Ab:lle päätettiin vuokrata laitoksen raitiovaunujen, linja- ja johdinautojen ulkopuolisten osien käyttöoikeus mainostustarkoituksiin 1. 3.—30. 6. väliseksi ajaksi (30. 1. 48 §) sekä suostua siihen, että kokeilua varten kaksi käytöstä poistettua moottorivaunua annettiin em. yhtiön käyttöön samoin mainostarkoituksiin (26. 8. 399 §).

Liikennelaitosta kehoitettiin kiinnittämään entistä enemmän huomiota siihen, että liikenteessä noudatettaisiin mahdollisimman tehokasta joustavuutta sekä että rahastajat ja kuljettajat kiinnittäisivät jatkuvaa huomiota hyvään yleisön palveluun (18. 2. 80 §).

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja liikennelaitoksen kertomuksen eripainoksessa.

Raitiolinjojen 4, 6, 10 ja 12 reitit ja liikennöimisajat päätettiin muuttaa (18. 3. 133 §).

Laitoksen toimitusjohtaja oikeutettiin järjestämään liikennehenkilökunnalle tarvittava määrä vapaaehtoisia palkattomia lomia 1. 9.—1. 6. välisenä aikana (12. 8. 370 §).

Liikennelaitoksen ja yksityisten liikennöitsijäin välillä tehty sopimus ruuhka-aikoina suoritettavista kuljetuksista päätettiin hyväksyä (12. 8. 374 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemiin esityksiin sisältyivät mm. seuraavat asiat: laitoksen v:n 1958 tilinpäätöksen hyväksyminen (18. 2. 68 §); Ruskeasuon hallien ja korjaamoiden energiansaantikysymyksen tutkiminen, hallien ja korjaamoiden I rakennusvaiheen pääpiirustusten hyväksyminen ao. rakennustoimikunnan päätöksen mukaisena sekä 125 mmk:n suuruisen määrärahan saaminen Ruskeasuon halli-, huolto- ja korjaamohenkilökunnan asuinrakennuksen rakentamiseen (18. 3. 126 §, 26. 8. 398 §, 25. 11. 560 §); eräiden katujen, risteyksien ym. liikennejärjestelyt (13. 5. 218 §, 16. 9. 415 §); laitoksen henkilökunnan huoltokonttorin uusien sääntöjen vahvistaminen (13. 5. 219 §); laitoksen tulo- ja menoarvio v:ksi 1960 (16. 5. 239 §); kaupungin ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välisen työehtosopimuksen eräiden kohtien muuttaminen (24. 6. 292 §) sekä laitoksen kuljetusmaksujen vapauttaminen hintasäännöstelystä ja tariffien korottaminen (29. 7. 330 §).

Maistraatille tehdyt esitykset koskivat liikennelaitoksen autolinjojen reittien ja liikennesuunnitelmien muutoksia (16. 1. 18 §, 4. 3. 98 §, 18. 3. 133 §, 1. 4. 148 §, 15. 4. 161 §, 29. 4. 193, 196, 203 §, 13. 5. 217 §); reittien jatkamista, linjaluvan muutosta tai uudistusta ja liikennetiheyden vahvistamista (29. 4. 195 §, 10. 6. 267 §, 16. 9. 412, 419 §, 22. 12. 626 §) sekä liikenteen lisäystä erällä linjoilla (25. 11. 563 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle antamissaan lausunnoissa lautakunta puolsi Suomen Turistiauto Oy:n liikenneluvan uudistamista ja yhtiön linjan Kallio—Pohjois-Haaga jatkamista Munkkivuoreen (16. 9. 414 §, 16. 12. 595 §) sekä Suomenlinnan talviliikenneyhteyksien parantamista (11. 11. 531 §). Lisäksi puollettiin esitystä yhdistetyn pikarata- ja ajoneuvosillan rakentamisesta Herttoniemen pikatielle (18. 2. 66 §), Ruoholahden sillan suunnittelutoimikunnan ehdotusta (26. 8. 391 §), esitystä Mustikkamaan sillan suunnitteluksi ja rakentamiseksi (26. 8. 393 §), Professorintien sillan suunnitelmaa (26. 8. 394 §), Lapinlahden sillan Lauttasaaren puoleisen liityntätien suunnitelman vahvistamista (28. 10. 496 §) sekä Vantaan yli Käskynhaltijantien kohdalla johtavan sillan piirustuksia (2. 12. 581 §).

Liikenteen järjestelykysymyksistä annetuissa lausunnoissa puollettiin Pohjolan aukion liikenteen järjestelyä (30. 1. 44 §), poliisilaitoksen ehdotusta liikenteen ja pysäkkien järjestelystä Vilhonkadulla Vuori- ja Mikonkadun välisellä osalla (1. 4. 142 §), Käpylätien—Pohjolankadun—Oulunkyläntien risteyksen järjestelyä (26. 8. 395 §), Unioninkatu 45:n kohdalla olevan raitiopysäkiparin poistamista ja siihen liittyviä järjestelyitä (25. 11. 579 §) sekä Mäntymäentien ja Etel. Stadionintien sulkemista suurmessujen ajaksi syksyllä 1960 (22. 12. 625 §). Hietalahdentorin järjestelystä liikennejärjestelykomitean esittämällä tavalla annettiin epäävä lausunto (25. 11. 553 §).

Muut kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat: liikennelaitoksen maksujen korottamista (4. 11. 517 §); Länsiulapanniemessä liikennelaitoksen henkilökunnan virkistys- ja kesäviettopaikkana olleen alueen saamista edelleen mainittuun tarkoitukseen (18. 3. 117 §); revisioviraston esitystä, ettei liikennelaitoksen henkilök-

kunnalle myönnettäisi vapaakortteja, vaan vuosikortteja, joista perittäisiin sama maksu kuin muissa kaupungin laitoksissa palvevilta (18. 3. 121 §); liikennelaitoksen ammattiosastojen yhteisjärjestön anomusta, että laitoksen työsopimussuhteessa oleviin työntekijöihin sovellettaisiin samoja omavastuumääräyksiä kuin v. 1949 tehdyn sopimuksen perusteella oli sovellettu virkasuhteessa oleviin kuljettajiin (24. 6. 291 §); Ruskeasuon halli- ja autokorjaamoalueen rakennustöiden antamista yksityisten urakoitsijain suoritettavaksi (28. 10. 495 §) sekä esitystä komitean asettamisesta tutkimaan liikennelaitoksen muuttamista osakeyhtiöksi (2. 12. 580 §).

Liikennelaitos

Kertomusvuoden aikana pyrittiin laitoksen taloudellisen toiminnan jatkuvaan tehostamiseen. Rationalisoinnin avulla voitiin vähentää henkilökuntaa. Lisätuloja saatiin mainostuksen avulla ja menoja vähennettiin korvaamalla lisäkaluston hankkiminen yksityisbussien käyttämisellä tungosaikaliikenteessä omien linja-autojen lisänä.

Kertomusvuodelle laadittu talousarvio ei täysin pitänyt paikkaansa tulojen jäädessä 295 mmk alle arvion. Vastaavasti saatiin kuitenkin menopuolella aikaan 257 mmk:n säästö, huolimatta vuoden aikana tapahtuneista palkkojen noususta ja sähkön hinnankorotuksesta, jotka aiheuttivat 125 mmk:n arvaamattoman lisämenon.

Eräitä liikennereittejä muutettiin liikennetarvetta paremmin vastaavaksi.

Ruskeasuon hallialueen ensimmäisen rakennusvaiheen työt saatiin alkuun.

Henkilökunta. Laitoksen henkilökunta väheni edellisestä vuodesta 122 henkilöllä ja oli kertomusvuoden lopussa 3 833 henkilöä seuraavasti ryhmitettynä:

Osastot	Virkasuhde				Työsopi- mussuhde		Yht.			Erotus v:een 1958 verraten
	Vak.		Tp.				M	N	Yht.	
	M	N	M	N	M	N				
Johtajat	4	—	—	—	—	—	4	—	4	—
Kansliaosasto	1	—	2	5	—	—	3	5	8	— 1
Järjestelyosasto	1	—	—	—	3	—	4	—	4	+ 3 ¹⁾
Sosiaali- ja tied.osasto	1	—	—	1	—	—	1	1	2	+ 1 ¹⁾
Laskentaosasto	—	—	1	3	—	—	1	3	4	—
Talousosasto	—	—	34	43	—	2	34	45	79	+ 9 ¹⁾
Hankintaosasto	1	—	13	15	36	16	50	31	81	— 11
Autoliikenneosasto	1	—	809	616	3	1	813	617	1 430	+ 31
Raitioliikenneosasto ...	1	—	536	566	—	1	537	567	1 104	—112
Liikennesuunn.osasto .	1	—	6	—	—	—	7	—	7	+ 2 ¹⁾
Autokorjaamo-osasto .	1	—	17	2	350	48	368	50	418	— 10
Raitiovaunukorjaamo- osasto	1	—	31	5	334	91	366	96	462	— 22
Rataosasto	—	—	24	1	184	8	208	9	217	— 11
Tekn. suunnitt.osasto .	—	—	7	3	3	—	10	3	13	— 1
Koko henkilökunta	13	—	1 480	1 260	913	167	2 406	1 427	3 833	—122

¹⁾ Siirretty muilta osastoilta.

Laitoksen palvelukseen otettiin kertomusvuoden aikana 93 henkilöä. Palveluksesta erosi 215 henkilöä, joista siirtyi eläkkeelle 91. Eläkettä nauttivia oli kaikkiaan vuoden lopussa 828 (ed. v. 756) henkilöä.

Kansliaosaston tehtävänä oli huolehtia varsinaisten kansliatehtävien lisäksi lainopillisten asioiden hoitamisesta ja niitä koskevien tietojen ja neuvojen antamisesta. Tehtäviin kuului mm. esiintyminen eri oikeusasteissa, niiden asioiden käsittely, jotka eivät johtaneet oikeudelliseen menettelyyn, yksityisiin henkilöihin ja vakuutuslaitoksiin kohdistuneiden korvausjuttujen edellyttämät tehtävät sekä laitoksen perimisasioihin liittyvien asioiden käsittely. Osasto suoritti myös laitoksen kunnallishallintoon liittyvien asioiden käsittelyn, juriidisten asiakirjojen, hankintasopimusten sekä lautakunnan esityslistojen ja pöytäkirjojen laatimisen. Toiminnan piiriin kuului myös henkilökunnan eläkkeisiin, ikälisiin, leskieläke- ja kasvatuseräpäätösten mukaisesti avustuksiin liittyvien tehtävien hoitaminen jne. Lisäksi suoritettiin tutkimuksia asioissa, jotka eivät johtaneet poliisikuulusteluihin sekä käsiteltiin työsuhteita koskevia tulkintakysymyksiä.

Osastossa ei tapahtunut kertomusvuoden aikana henkilömuutoksia.

Järjestelyosaston toimintapiiriin kuuluivat johtosäännön mukaan laitoksen rationalisointitutkimukset sekä yleistä järjestelyä ja kehittämistä koskevat selvittely-, suunnittelu- ja tutkimustehtävät.

Kertomusvuoden aikana lisättiin henkilökuntaa 4 henkilöllä, joten se vuoden vaihteessa käsitti osastopäällikön lisäksi 3 tutkijaa sekä lomakesuunnittelijan.

Toimintavuoden tärkeimpänä tehtävänä voitaneen pitää tutkimusta laitoksen tavoitteista ja toimintaperiaatteista. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää ne periaatteet ja politiikka, joita olisi noudatettava laitoksen perustarkoituksen toteuttamiseksi. Lautakunta hyväksyi tavoiteasetelman eräin muutoksin 26. 10.

Organisaatiotutkimukset koskivat ensisijaisesti laitoksen toimintojen edellyttämien henkilöiden ja näiden keskinäisten alistussuhteiden kartoittamista. Tämän lisäksi aloitettiin vuoden lopulla laitoksen uuden organisaation suunnittelu, nimenomaan autokorjaamon ja -huollon tulevaa toimintaa varten Ruskeasuolla ja Koskelassa.

Teknillisistä tutkimuksista mainittakoon Ruhan autokorjaamon ja -huollon suunniteltujen työmenetelmien tarkistustutkimukset. Lisäksi suoritettiin linjaorganisaation pyynnöstä lay-out suunnitelmia mainittua autokorjaamoa ja -huoltoa varten sekä autopuolen varaosa- ja tarveainevarastojen tarkistustutkimuksia. Nämä koskivat ensisijaisesti varastojen tilantarvetta, huomioon ottaen sekä nykyiset että lähivuosien tarpeet. Tilantarpeen määrittelemiseksi oli selvittävä olisiko varaston markkamääräistä suuruutta ja nimikkeistöä lisättävä, jotta toimintayksiköiden tarpeet pystyttäisiin tyydyttämään vai oliko varasto arvoltaan liian suuri tai lajitelmassa parantamisen varaa. Tutkimuksessa pyrittiin saamaan lähinnä seuraavat tiedot: varaosien ja tarveaineiden luku ja keskivarasto v. 1957 ja 1958 sekä varaosien ja tarveaineiden arvo ja nimikkeiden lukumäärä kiertonopeuksilla < 1 ja < 2 ja $= 0$. Autopuolen tutkimus valmistui 15. 6. Varastotutkimus laajennettiin myöskin raitiovaunupuolelle, lähinnä käsityksen saamiseksi varastojen kokoonpanosta, kiertonopeuksista ja hankintojen suorituksen pääperiaatteista. Tämä tutkimus valmistui 10. 12.

Välittömästi autopuolen tutkimuksen valmistuttua asetettiin 5-miehininen varas-

33. Liikennelaitos

tojen selvittelytoimikunta, jonka tehtävänä oli tutkia varastolajitelma nimikkeittäin ja selvittää, mitkä tarvikkeet voitaisiin ehdottaa poistettaviksi ja mitkä korvata toisella tarkoituksenmukaisemmalla nimikkeellä.

Lomakeyhdyismiehen tehtävänä oli o.t.o. hoitaa lomakerationalisointia. Tässä mielessä pantiin alulle laitoksessa käytettävien lomakkeiden inventointi.

Kertomusvuonna pantiin alulle linjaorganisaation suorittama tutkimustoiminta yhteistyössä järjestelyosaston kanssa. Tässä mielessä aloitettiin tutkimukset tarkoituksenmukaisen menetelmän löytämiseksi eri liikennelinjojen aikataulujen laadinnassa. Tätä työtä suoritti liikennesuunnitteluosasto. Peruskoulutuksen, jota tutkimustoiminnassa edellytetään, saivat liikennesuunnitteluosaston osastopäällikkö ja yksi työnjohtaja.

Rationalisoimistietoutta koskevia informaatiotilaisuuksia järjestettiin insinööri- ja työnjohtajakunnalle sekä työntekijöille. Luottamusmiehille pidettiin selostus- ja keskustelutilaisuus järjestelyosaston tehtävistä ja tulevasta toiminnasta.

Sosiaali- ja tiedotusosaston tehtävänä oli huolehtiminen virkamiesten ja työntekijäin sosiaalisista kysymyksistä ja liikennelaitoksen tiedotustoiminnasta.

Osaston toiminnan kehittämiseen ja organisointiin kiinnitettiin jatkuvaa huomiota. Henkilökuntaa lisättiin yhdellä toimistovirkailijalla.

S o s i a a l i t o i m i n t a. Laitoksen henkilökuntaa opastettiin sosiaalisten ja henkilösuhteisiin liittyvien kysymysten ratkaisuisissa. Henkilökunnan asuntotilan-teen helpottamiseksi oltiin yhteydessä kaupungin ja valtion ao. viranomaisiin.

Sosiaaliosaston päällikkö toimi laitoksen koulutusasiamiehenä huolehtien henkilökunnan koulutuksesta. Liikennehenkilöstön ammattikoulutus hoidettiin entiseen tapaan sosiaaliosaston ulkopuolella.

Osaston toimintaan kuului myös edullisten teatterinäytösten järjestäminen henkilökunnalle. Kun henkilökunnan keskuudessa oli ammattiosastojen alaisena erittäin monipuolista viihdytystoimintaa ja erilaisten kerhojen omatoimisuutta, ei varsinaista tarvetta muun viihdytystoiminnan järjestämiseksi esiintynyt.

Huomattavin juhla oli liikennelaitoksen ansiomerkkien jakotilaisuus 8. 12. Kaupunginkellarissa, jossa 140 veteraanille jaettiin ansiomerkit 20, 30 ja 40 vuoden palveluksesta. Vuoden huomattavin urheilutapahtuma oli pohjoismaisten liikennelaitosten mestaruuskilpailut 19. — 24. 7. Helsingissä.

Kesäviettopaikan saannista edelleen Lauttasaaren Länsiulapanniemestä sovittiin urheilu- ja retkeilytoimiston kanssa.

Tapaturmatorjuntaan osallistuttiin mm. suorittamalla tarkastuskäyntejä.

Työsuhteasioissa osallistuttiin neuvotteluun työsuhteita koskevissa tilaisuuksissa.

T i e d o t u s t o i m i n t a kohdistui sekä henkilökuntaan että matkustavaan yleisöön ja lehdistöön. Henkilökunnan informointi tapahtui osittain kiertokirjeiden ja puhuttelujen muodossa. Erittäin tehokas tiedotusväline oli henkilökunnan tiedotuslehti »Liikennepeili-Trafikspegel», jonka perustamisluvan kaupunginhallitus myönsi 5. 2., ja joka ilmestyi kertomusvuoden aikana neljänä numerona. Vastaavana toimittajana oli osaston päällikkö. Painatuskulut hankittiin ilmoitustuloilla.

Matkustajien tiedusteluihin ja huomautuksiin vastattiin sekä kirjeellisesti että suullisesti. Uutistapahtumat, samoin kuin lautakunnan päätökset tiedotettiin

lehdistölle. Yleisön lehdistön kautta esittämiin kysymyksiin, valituksiin ja toivomuksiin vastattiin välittömästi.

Informaatiotilaisuus kaupunginvaltuutetuille ja lehdistölle pidettiin kaupunginkellarissa 18. 3. Lisäksi vastattiin erinäisiin ulkomaisiin tiedusteluihin ja lähetettiin tiedotusmateriaalia sekä selostettiin laitoksen toimintaa myös lehdistössä, radiossa ja televisiossa.

Taloudelliset osastot

Laitoksen talouden parantamiseen kiinnitettiin jatkuvasti erityistä huomiota. Tässä mielessä suoritettiin eräitä toimenpiteitä menojen supistamiseksi ja tulojen lisäämiseksi. Tariffikorotuksia ei kertomusvuoden aikana tapahtunut. Tulojen ja menojen jakaantuminen käy ilmi laitoksen tilinpäätöksestä sekä taulukoista 2, 3, 4, 5, 6 ja 7.

Laskentaosaston tehtävänä oli huolehtiminen laitoksen kustannuslaskennasta ja tilinpidosta. Osaston toiminta jakaantui organisaation tässä vaiheessa eri osastoille.

Talousoosaston tehtävänä oli laitoksen kassatehtävien hoitaminen, huoltokonttorin, lipputoimiston ja löytötavaratoimiston tehtävien hoitaminen sekä isännöitsijätehtävien suorittaminen.

Henkilökunnan huoltokonttorin jäsenmäärä oli vuoden päättyessä 3 059. Tilillepanoja oli yhteensä 363 917 603 mk, ottoja 281 428 177 mk, talletuksia 82 489 426 mk. Lainoja myönnettiin kaikkiaan 2 466, yhteismäärältään 61 872 500 mk.

Poliklinikalla kävi vuoden aikana kaikkiaan 19 959 potilasta, sairaanhoidtajien kotikäyntejä suoritettiin 206 ja pienoisoröntgenissä kuvattiin 3 272 henkilöä, jolloin uusia tuberkuloositapauksia todettiin 4. Muulla tavoin todettiin vuoden aikana 15 uutta tuberkuloositapausta. Maksuton syöpätarkastus rahastajille aloitettiin marraskuussa. Tarkastuskäyntejä suoritettiin halleilla ja tarkastusasemilla 68. Kenttäensiapua varten jaettiin 3 738 ea-pakkausta. Työstä poisjääneiden huippuluku todettiin huhtikuussa, jolloin 203 henkilöä oli samanaikaisesti sairaana äkillisten kuumetapausten takia.

Löytötavaratoimistoon talteenotettujen esineiden lukumäärä oli vuoden lopussa 10 305, joista voitiin toimittaa omistajilleen takaisin 2 942 esinettä.

Hankintaosaston tehtävänä oli hankintojen suorittaminen sille annettujen ohjeiden mukaisesti sekä laitoksen varastotoimen hoitaminen.

Osastossa suoritettiin edelleenkin varastokirjanpitoon kuuluvan tavarakortiston uudelleenjärjestelyä. Varastoissa suoritettiin eräitä laajennuksia ja järjestelyjä lisätilojen saamiseksi ja hankittiin lisää hyllyköitä. Varsinaisista laajennustöistä pidättäydyttiin, koska varastointikysymys tulisi muuttumaan Ruhan valmistuessa. Kuormaus- ja tavarankäsittelykoneita hankittiin. Koska uusien virkapukujen suunnittelu oli vireillä, ei entistä pukumallia hankittu, vaan suoritettiin välttämättömät korjaukset ja valmistettiin muutama puku omassa vaatehtimossa.

Vähennysten aikaansaamiseksi korkomenoissa pyrittiin mahdollisuuksien mukaan pienentämään varastomääriä ja vastaavasti varastoarvoa. Siinä tarkoituksessa sovittiin mm. eräiden linja-autojen hankkijoiden kanssa varaosien kaupintavarasto-

jen järjestämisestä liikennelaitokselle. Varastoarvo oli 31. 12. 520 433 990 mk (ed. v. 594 505 975 mk). Vähennys kertomusvuoden aikana oli siis 74 071 985 mk.

Hankintaosasto asetti yhdessä järjestelyosaston kanssa toimikunnan selvittämään varastossa olevan vähän tai ei ollenkaan käytettävän tavaran määriä, laatua ja käyttömahdollisuuksia. Myöskin tutkittiin eri tavaralaatujen kiertonopeutta.

Matkalippujen hinnat pysyivät muuttumatta, lukuun ottamatta vuosilippujen hintaa ja Korkeasaaren liikennemaksuja.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupungin virastot ja laitokset sekä posti- ja lennätinkonttori lunastaa 30 000 mk:n hinnasta. Samalla hinnalla myytiin poliisilaitokselle vuosilippuja, jotka eivät olleet henkilökohtaisia. Muut virastot, laitokset tai yhteisöt ja yksityiset henkilöt maksoivat puolen vuoden lipusta 18 000 mk.

Korkeasaaren lauttaliikenteessä maksoi aikuisten edestakainen lippu 100 mk ja yksinkertainen lippu 50 mk, 4—14 vuotiaitten lasten vastaavasti 30 ja 15 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta 10 mk, lapset 5 mk. Retkeilyryhmiin osallistuneet lapset ja invalidit maksoivat edestakaisesta matkasta 25 mk.

Tulostase joulukuun 31 päivänä 1959

Menot:

<i>Yhteiset kustannukset:</i>	mk	mk	mk
Hallinto		45 784 239	
Kassa- ja tilivirasto		44 441 278	
Yhteiset sekalaismenot:			
Vuokrat	5 263 840		
Vakuutusmaksut	21 860 150		
Konttorikaluston hankinta	1 473 491		
Hallintorakennusten kunnossapito ..	3 783 071		
Eläkkeet	266 597 460		
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksut	108 672 261		
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	8 652 061		
Muita liikennemenoja	5 822 970	422 125 304	
Lautakunnan käyttövarat.....		969 798	513 320 619

Raitioliikennekustannukset:

Palkkaus ym.	695 964 575		
Sähkövoima	150 398 816		
Raitiovaunuston kunnossapito	321 783 593		
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito	144 782 715		
Puvut, liput, yhteiset palkat ym., osuus	43 813 559		
Käyttörakennusten kunnossapito	51 047 850	1 407 791 108	

Linja-autoliikennekustannukset:

	mk	mk
Palkkaus ym.	757 877 210	
Polttoaine, öljy	130 336 826	
Vaunusto, renkaat	52 402 708	
Vaunuston kunnossapito	411 753 491	
Autoverot ja -vakuutukset	145 741 061	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym., osuus	96 389 830	
Käyttörakennusten kunnossapito	35 840 473	1 630 341 599

Johdinautoliikennekustannukset:

Palkkaus ym.	61 702 232	
Sähkövoima	16 173 776	
Vaunusto, renkaat	2 369 424	
Vaunuston kunnossapito	22 795 478	
Ilmajohtojen kunnossapito	3 622 027	
Autoverot ja -vakuutukset	4 430 089	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym., osuus	5 841 808	
Käyttörakennusten kunnossapito	2 276 184	119 211 018

Laivaliikennekustannukset 5 749 215

Asuntokiinteistökustannukset 8 170 975

Korot ja kuoletukset

Laskennalliset korot	259 707 211	
Konttokurantti- ym. korot	56 063 506	
Kuoletukset	506 312 620	822 083 337
		4 506 667 871

*Tulot:**Liikennetulot:*

Raitioliikenteestä	1 616 516 174	
Linja-autoliikenteestä	2 034 967 989	
Johdinautoliikenteestä	203 550 892	
Laivaliikenteestä	15 893 966	3 870 929 021

Asuntokiinteistötulot 16 353 838

Sekalaisia tuloja..... 43 824 817

Tilivuoden tappio 575 560 195

4 506 667 871

Omaisuuksien joulukuun 31 päivänä 1959*Vastaavaa:**Rahaa, saamisia:*

Kassat	5 794 657	
Tili- ym. saamiset	44 091 936	49 886 593

Tarveaineet ja valmisteet..... 532 577 840

Nostamattomat määrärahat 973 138 667

Laitoksen kantaomaisuus:

	mk	mk
Liikennekiinteistöt	1 721 185 214	
Asuntokiinteistöt	144 560 505	
Radat	781 229 366	
Ilmajohdot	80 386 667	
Raitiovaunusto	2 770 093 464	
Linja-autovaunusto	1 081 396 067	
Johdinjaunusto	63 868 885	
Henkilö- ja pakettiautot	2 768 000	
Lautta	8 579 000	
Kalusto	112 862 373	
Puhelinosuudet	11 400 000	6 778 329 541
<i>Tilivuoden tappio</i>		575 560 195
		<u>8 909 492 836</u>

Vastattavaa:

<i>Tili- ym. velat</i>	288 107 493
<i>Konttokurantti velka kaupungille</i>	869 917 135

Siirtyvät määrärahat:

Vapaat, siirtyvät määrärahat	376 841 761	
Sidotut, siirtyvät määrärahat	596 296 906	973 138 667
<i>Pääomavelka kaupungille</i>		6 778 329 541
		<u>8 909 492 836</u>

Raitioliikenteen matkustajapaikkakilometrien määrä oli 861 882 320, linja-autoliikenteen 1 056 448 650 ja johdinautoliikenteen 69 361 505, yhteensä 1 987 692 475. Jos yhteiset menot 611 332 986 mk, yhteisten käyttö rakennusten ja laitteiden sekä yhteisen kaluston pääomavelan korot ja poistot sekä konttokurantti-tilin ja sekalaiset korot mukaanluettuina jaetaan suhteessa paikkakilometrimäärään, tulee raitioliikenteen osalle 265 079 784 mk, linja-autoliikenteen osalle 324 920 437 mk ja johdinautoliikenteen osalle 21 332 765 mk. Raitioliikenteen kokonaismenot, pääomavelan korot ja poistot mukaanluettuina, nousivat 2 011 899 984 mk:aan, linja-autoliikenteen 2 305 567 403 mk:aan ja johdinautoliikenteen 163 993 413 mk:aan.

Raitioliikenteen vaunukilometrimäärä oli 9 910 085, linja-autoliikenteen 18 896 037 ja johdinautoliikenteen 1 126 919, yhteensä 29 933 041. Jos em. yhteiset menot, 611 332 986 mk, jaetaan näiden lukujen mukaan, on raitioliikenteen osuus 202 397 139 mk, linja-autoliikenteen 385 920 385 mk ja johdinautoliikenteen 23 015 462 mk, ja eri liikennemuotojen kokonaismenot ovat: raitioliikenne 1 949 217 339 mk, linja-autoliikenne 2 366 567 351 mk ja johdinautoliikenne 165 676 110 mk.

2. Menoerät laskettuna 100 paikkakilometriä sekä vaunukilometriä kohden

	Raitio- liikenne	Linja- auto- liikenne	Johdin- auto- liikenne	Raitio- liikenne	Linja- auto- liikenne	Johdin- auto- liikenne
	mk/100 paikkakm			mk/vaunukm		
Käyttörakennusten kunnossapito ..	5: 923	3: 393	3: 282	5: 151	1: 897	2: 020
Käyttövoima, polttoaine, öljy	17: 450	12: 337	23: 318	15: 176	6: 898	14: 352
Palkat, virkapuvut, liput ym.	82: 105	78: 034	93: 981	71: 407	43: 627	57: 846
Sairausapu	5: 807	3: 663	4: 079	5: 050	2: 048	2: 510
Radat ja johdot	16: 123	—	5: 222	14: 023	—	3: 214
Renkaat	—	4: 960	3: 416	—	2: 773	2: 103
Vaunusto, korjaukset ja huolto	35: 931	38: 141	32: 184	31: 249	21: 324	19: 809
Autoverot ja -vakuutukset	—	13: 795	6: 387	—	7: 713	3: 931
Pääomavelan korko	17: 652	7: 185	5: 128	15: 352	4: 017	3: 156
Käyttörakennusten, vaunuston, ra- tojen, johtojen ja kaluston poistot	21: 684	25: 974	28: 680	18: 859	14: 521	17: 653
	202: 675	187: 482	205: 677	176: 267	104: 818	126: 594
Yhteiset menot	30: 756	30: 756	30: 756	20: 423	20: 423	20: 423
Yhteensä mk	233: 431	218: 238	236: 433	196: 690	125: 241	147: 017

Yhteiset menot ilmaistuna markkoina 100 paikkakilometriä kohden jakaantuvat seuraavasti: hallinto 2: 303, kassa- ja tilivirasto 2: 236, eläkkeet 13: 413, lapsilisä- ja kansaneläkemaksu 5: 467, sekalaisia menoja 2: 406 sekä yhteiset korot ja poistot 4: 931.

3. Liikennelaitoksen kantaomaisuuden muutokset v. 1959

	Arvo 1. 1. 1959	Arvonlisäys uudishankinto- jen avulla	Kuoletukset	Arvo 31. 12. 1959
mk				
Liikennekiinteistöt	1 533 109 458	233 043 059	45 147 803	1) 1 721 185 214
Asuntokiinteistöt	146 784 155	1 517 505	3 741 155	144 560 505
Radat	787 053 128	44 171 366	49 995 128	781 229 366
Ilmajohdot	85 104 625	1 066 667	5 784 625	80 386 667
Raitiovaunusto	2 412 329 794	462 458 464	104 694 794	2 770 093 464
Linja-autovaunusto	1 308 100 409	23 855 067	250 559 409	1 081 396 067
Johdinväunusto	64 728 290	17 255 885	18 115 290	63 868 885
Henkilö- ja pakettiautot	3 551 000	—	783 000	2 768 000
Lautta	9 859 000	—	1 280 000	8 579 000
Kalusto	130 660 416	8 413 373	26 211 416	112 862 373
Puhelinosuudet	11 400 000	—	—	11 400 000
Yhteensä	6 492 680 275	791 781 386	506 312 620	6 778 329 541

4. Raitio-, linja-auto ja johdinautoliikenne

	Laskettu vaunukilo- metrimäärä ²⁾	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä ³⁾
V. 1958	28 094 800	139 322 164	3 689 345 807	3 639 416 849	4 311 493 439	3 091 178 617
V. 1959	28 655 693	144 589 275	3 915 213 710	3 855 035 055	4 500 918 656	3 157 343 725
Erotus	+ 560 893	+ 5 267 111	+ 225 867 903	+ 215 618 206	+ 189 425 217	+ 66 165 108
%	+ 2.0	+ 3.8	+ 6.1	+ 5.9	+ 4.4	+ 2.1

¹⁾ Summaan sisältyy kaupunginhallituksen 25. 6. tekemän päätöksen mukaisesti liikennelaitokselle siirretyn Punamäki 16:ssa olevan asuinrakennuksen ym. kiinteistöluetteloarvo, 180 500 mk. — ²⁾ Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. —

³⁾ Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

5. Raitioliikenne

	Laskettu vaunukilo- metrimäärä ¹⁾	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk ²⁾		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkus- tajaa kohden
V. 1958 .	9 898 019	63 333 168	6.40	1 629 247 407	164: 60	1 447 337 109	146: 22	22: 85
V. 1959 .	8 632 737	60 506 168	7.01	1 616 516 174	187: 25	1 407 791 108	163: 08	23: 27
Erotus ...	— 1 265 282	— 2 827 000	+ 0.61	— 12 731 233	+ 22: 65	— 39 546 001	+ 16: 86	+ 0: 42
%	— 12.8	— 4.5	+ 9.5	— 0.8	+ 13.8	— 2.7	+ 11.5	+ 1.8

6. Linja-autoliikenne

	Vaunukilo- metrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk ²⁾		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkus- tajaa kohden
V. 1958 .	17 193 126	68 049 631	3.96	1 822 936 975	106: 03	1 530 162 745	89: 00	22: 49
V. 1959 .	18 896 037	75 877 884	4.02	2 034 967 989	107: 69	1 630 341 599	86: 28	21: 49
Erotus ...	+ 1 702 911	+ 7 828 253	+ 0.06	+ 212 031 014	+ 1: 66	+ 100 178 854	— 2: 72	— 1: 00
%	+ 9.9	+ 11.5	+ 1.5	+ 11.6	+ 1.6	+ 6.5	— 3.1	— 4.4

7. Johdinautoliikenne

	Vaunukilo- metrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk ²⁾		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkus- tajaa kohden
V. 1958 .	1 003 655	7 939 365	7.91	187 232 467	186: 55	113 678 763	113: 26	14: 32
V. 1959 .	1 126 919	8 205 223	7.28	203 550 892	180: 63	119 211 018	105: 78	14: 53
Erotus ...	+ 123 264	+ 265 858	— 0.63	+ 16 318 425	— 5: 92	+ 5 532 255	— 7: 48	+ 0: 21
%	+ 12.3	+ 3.3	— 8.0	+ 8.7	— 3.2	+ 4.9	— 6.6	+ 1.5

Liikenneosastot

Liikenneosastoilla suoritettiin eräitä uudelleenjärjestelyjä, joista huomattavim-
pana mainittakoon eräiden raitiovaunureittien muuttaminen entistä tarkoituksen-
mukaisemmaksi sekä eräiden uusien alueiden saattaminen linja-autoliikenteen pii-
riin ja liikennetiheyden lisääminen. Lukuun ottamatta eräitä autonkuljettajien vir-
koja ei henkilökuntaa lisätty. Kertomusvuoden aikana saatiin käyttöön edellisenä
vuotena tilatut 30 kpl 4-akselisia raitiovaunuja. Tungosaikaliikenteessä käytettiin
osittain myös yksityisbusseja. Henkilökunnan perus- ja jatkokoulutusta suoritettiin
aikaisempien vuosien tapaan.

Autoliikenneosaston tehtävänä oli linja- ja johdinauto- ja meriliikenteen käytän-
nöllinen hoitaminen sekä koulutus- ja yleisöpalvelutehtävät.

Autoliikenteessä tehtiin vuoden aikana seuraavat linjamuutokset: 28. 1. jätet-
tiin autolinjaa 28, siten että se alkoi kiertää reittiä Vanhaistentie—Kanneltie—
Vanhaistentie; linjalle 28 järjestettiin yöliikenne, siten että linjan 27 yöliikenne-

¹⁾ Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimat-
kasta. — ²⁾ Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

vaunut alkoivat kiertää Etelä-Kaarelan kautta ja linjalle 34 yöliikenne, siten että linjan 32A:n reittiä jatkettiin linjatunnuksin 32N Eränkävijäntorilta Siilitielle linjan 34:n päätepysäkille sekä aloitettiin liikenne linjan 14 lyhennetyllä tungosaikalinjalla 14A Fredrikintori—Tukholmankatu;

15. 3. muutettiin linjojen 25 ja 26 reitit kulkemaan Pitäjänmäellä uutta Pitäjänmäentietä pitkin;

1. 6. kesäliikenteen alkaessa tapahtui raitioliikenteen muutosten vuoksi autoliikenteessä linjojen 20 ja 24 reittien muutos, siten että ne alkoivat ajaa Marian sairaalan kautta reittiä Mechelininkatu—Lapinlahdenkatu—Malminrinne; yhdistettiin linjojen 52 ja 54 yöliikenne yhteiseksi linjaksi 54N, joka kulki Maunulan kautta Länsi-Pakilaan;

10. 6. muutettiin linjan 17 reittiä eteläpäässä, siten että vaunut kiersivät reittiä Kapteeninkatu—Merikatu—Neitsytpolku—Pietarinkatu—Kapteeninkatu;

22. 6. jatkettiin linjaa 100 Invaliidisäätiön pihalle;

1. 7.—29. 8. välisenä aikana liikennöitiin Herttoniemestä Reposalmen uimarantaan kuljettamalla pääasiassa lapsia uimakouluun;

10. 8. jatkettiin autolinjaa 37 Santahaminaan;

19. 8. jatkettiin autolinjoja 54 ja 55 noin 650 m Pakilantietä;

31. 8. syysliikenteen alkaessa muutettiin autolinjan 26 reitti kiertämään Pajamäen kautta; aloitettiin liikenne tungosaikoina Herttoniemen linjoilla Sörnäisten rantatien kautta, jolloin tunnuksena oli lisäkirjain S; linjaa 51A jatkettiin Vanhaankaupunkiin asti, josta paluutie oli Hämeentien kautta. Tätä reittiä liikennöitiin ilta-päivällä, mutta aamupäivällä ajettiin reitti päinvastaiseen suuntaan tunnuksin 51N; muutettiin linja 71 kulkemaan Sörnäisissä Vilhonvuorenkadun ja Sörnäisten rantatien kautta;

6. 11. tapahtui Kulosaaressa pieniä reittimuutoksia tierakennustöiden vuoksi;

7. 12. jatkettiin autolinjaa 16 Munkkisaareen. Sitä liikennöitiin tunnuksin 16A vain arkinen aamusta noin klo 19 saakka. Iltaisin ja sunnuntaisin liikennöitiin entistä reittiä;

21. 12. muutettiin linjan 21 reitti kulkemaan pitkin Arkadiankatua—Nervanderinkatua—Aurorankatua;

31. 12. jatkettiin autolinjaa 13 Hietaniemeen reittiä Caloniuksenkatu—Mechelininkatu—Hietaniemenkatu.

Vuoden alussa oli arkipäivisin tungosaikaliikenteessä 255 diesel- ja 18 johdin-autoa, kesällä 214 diesel- ja 11 johdinautoa sekä vuoden lopulla 274 diesel- ja 17 johdinautoa.

Yksityistilausajaja suoritettiin turistiautolla 33, joista oli tuloja 181 150 mk sekä muilla linja-autoilla 185 tulojen ollessa 772 015 mk.

Autolinjat, niiden vaunumäärät ja vuorojen keskimääräiset ajotiheydet vuoden eri aikoina selviävät taulukoista 10 ja 11.

»Korkeasaari—Högholmen» moottorilautta suoritti purjehduskaudella 3 244 kaksoisvuoroa ja kuljetti kaikkiaan 313 273 Korkeasaaressa kävijää, joista 106 905 lastenlipuilla sekä 11 124 koululais- ja retkeilylipuilla.

Raitioliikenneosaston tehtävänä oli raitioliikenteen käytännöllinen hoitaminen sekä koulutus- ja yleisöpalvelutehtävät.

10. Kaupunkiautolinjat

N:o	Linja	Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vaki- naiset	Tun- gos- aika-	Yö-	6.00— 9.00	9.00— 15.30	19.30	23.00
						15.30— 18.00	18.00— 19.30	23.00	1.30
			vaunut						
13	Kauppatori—Apollon- katu	1. 1.—31. 5.	3	1	—	5.5	6.7	—	—
		1. 6.—30. 8.	2	1	—	6.7	10	—	—
		31. 8.—30.12.	3	1	—	5.5	6.7	—	—
14	Kauppatori—Etu-Töölö (Hietaniemi)	31.12.	4	1	—	6	6.7	—	—
		1. 1.—27. 1.	12	7	—	2 (E)	3	4	—
		28. 1.—31. 5.	12	—	—	3	3	4	—
14A	Eira—Tukholman- katu	1. 6.—30. 8.	7	—	—	3	5	6	—
		31. 8.— 8.11.	12	—	—	3	3	4	—
		9.11.—31.12.	9	—	—	4	4	4	—
16	Fredrikinkatu—Tukhol- man- katu	28. 1.—31. 5.	—	6	—	6 (E)	—	—	—
		1. 6.—30. 8.	—	4	—	10 (E)	—	—	—
		31. 8.—31.12.	—	8	—	4	—	—	—
16A	Eira—Kruununhaka ...	1. 1.— 8. 2.	6	—	—	6	6	10	—
		9. 2.—31. 5.	6	—	—	6	6	11	—
		1. 6.—30. 8.	4	—	—	7.5	7.5	10	—
17	Munkkisaari—Kruunun- haka	31. 8.— 6.12.	6	—	—	6	6	11	—
		7.12.—31.12.	3	—	—	—	—	10	—
		7.12.—31.12.	7	—	—	6	6	—	—
18	Merikatu—Aleksis Ki- ven katu	1. 1.—21. 1.	8	3	—	3 (E)	5.5	7	—
		22. 1.—31. 5.	8	3	—	4	5.5	7	—
		1. 6.—30. 8.	7	—	—	6	6	7	—
19	Kirkkokatu—Lasten- linna	31. 8.—18.11.	8	5	—	3.4(E)	5.5	6.7	—
		19.11.—31.12.	8	4	—	3.7	5.5	6.7	—
		1. 1.—21. 1.	8	3	—	3 (E)	6	7	—
20	Eläintarha—Pasilantori	22. 1.—31. 5.	8	3	—	4.4	6	7	—
		1. 6.—30. 8.	7	—	—	6	6	7	—
		31. 8.—11.11.	8	4	—	4	6	6.7	—
21	Rautatientori — Laut- tasaarentie	12.11.—31.12.	8	3	—	4.4	6	6.7	—
		1. 1.—31.12.	1	—	—	10	10	15	—
		1. 1.—31. 5.	3	2	—	7.5(E)	12	20	—
23	Rautatientori—(Maria) —Lauttasaarentie ...	1. 6.—31.12.	3	3	—	6	12	12	—
		1. 1.—31.12.	1	—	—	40	40	40	—
		1. 1.—30. 8.	6	—	4	6	6	6	10
23A	Erottaja—Isokaari	31. 8.—31.12.	6	—	4	6	6	5.5	10
		1. 1.—31. 5.	—	14	—	2(E) ¹⁾	—	—	—
		1. 6.—30. 8.	—	6	—	6(E) ¹⁾	—	—	—
24	Erottaja—Isokaari— (Sankarihaudat)	31. 8.—31.12.	—	14	—	2(E) ¹⁾	—	—	—
		1. 1.—31. 5.	3	3	—	2 (E)	12	20	—
		1. 6.—31.12.	3	4	—	6	12	12	—
24A	Rautatientori—Etelä- Lauttasaari ²⁾	1. 6.—31.12.	—	12	—	3 (E)	—	—	—
		1. 1.—31.12.	2	—	—	20	20	20	—
		17. 5.—13. 9.	—	1	—	30	—	—	—
30	Sörnäinen—Kivinokka	1. 6.—10.10.	—	1	—	¹⁾	—	—	—
		1. 1.—31. 5.	1	—	—	10	10	10	—
		1. 6.—31.12.	1	—	—	15	15	15	—

11. Esikaupunkiautolinjat

N:o	Linja	Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vaki-	Tun-	Yö-	6.00—	9.00—	19.30	23.00
			naiset	gos- aika-		9.00—	15.30	—	—
			vaunut			15.30—	18.00	23.00	1.30
						18.00	19.30		
22	Yrjönkatu—Etelä-Haaga	1. 1.—30. 8.	2	2	—	10 (E)	20	20	—
		31. 8.—31.12.	3	3	—	7.5	15	15	—
25	Yrjönkatu—Malmin-kartano	1. 1.—30. 8.	1	—	—	60	60	60	—
		31. 8.—31.12.	2	—	—	30	30	60	—
26	Yrjönkatu—Konala	1. 1.—30. 8.	3	4	—	10	20	60	—
	Yrjönkatu—Pajamäki	31. 8.—11.10.	2	6	—	7.5	30	30	—
	—Konala	12.10.—29.11.	3	7	—	6.7 (E)	20	20	—
		30.11.—31.12.	4	9	—	5 (E)	15	15	—
27	Erottaja—Kaarela	1. 1.—27. 1.	3	4	2	10 (E)	20	20	30
		28. 1.—29.11.	2	5	2	10 (E)	30	30	30
		30.11.—31.12.	2	5	3	10 (E)	30	30	20
28	Erottaja—Etelä-Kaarela	1. 1.—27. 1.	—	6	—	10	—	—	—
		28. 1.—30. 8.	2	4	—	10	30	30	—
		31. 8.—8.11.	2	5	—	10 (E)	30	30	—
		9.11.—29.11.	3	5	—	7.5	20	20	—
		30.11.—31.12.	4	9	—	4 (E)	15	15	—
29	Yrjönkatu—Laurinmäki	1. 1.—8. 4.	1	—	—	60	60	60	—
		9. 4.—31. 5.	1	1	—	30 ¹⁾	60	60	—
		1. 6.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—
32	Rautatientori—Eränkävijäntori	1. 1.—31. 5.	4	16	—	2 (E)	11	11	—
		1. 6.—30. 8.	3	10	—	3.5(E)	13.3	13.3	—
		31. 8.—31.12.	4	—	—	11	11	10	—
32S	Rautatientori—Eränkävijäntori	31. 8.—31.12.	—	10	—	4 (E)	—	—	—
32A	Rautatientori—Kulosaari—Eränkävijäntori	1. 1.—27. 1.	—	—	3	—	—	—	15
32N	Rautatientori—Kulosaarentie—Herttoniemi	28. 1.—31. 5.	—	—	3	—	—	—	17
		1. 6.—31.12.	—	—	3	—	—	—	15
33	Rautatientori—Marjaniemi	1. 1.—30. 8.	2	2	—	15 (E)	30	30	—
		31. 8.—31.12.	2	—	—	30	30	30	—
33S	Rautatientori—Marjaniemi	31. 8.—31.12.	—	2	—	30(E) ¹⁾	—	—	—
34	Rautatientori—Pohjois-Herttoniemi	1. 1.—30. 8.	3	8	—	4 (E)	16	16	—
		31. 8.—8.11.	4	—	—	12	12	11	—
		9.11.—31.12.	4	—	—	12	12	12	—
34S	Rautatientori—Pohjois-Herttoniemi	31. 8.—31.12.	—	11	—	4	—	—	—
35	Rautatientori—Roihuvuori	1. 1.—31. 5.	4	16	2	2 (E)	12	12	20
		1. 6.—30. 8.	3	10	2	3.5 (E)	15	15	20
		31. 8.—31.12.	4	—	2	12	12	11	20
35S	Rautatientori—Roihuvuori	31. 8.—31.12.	—	11	—	4	—	—	—
36	Rautatientori — Jollas..	1. 1.—30. 8.	2	2	—	15	30	30	—
		31. 8.—31.12.	2	—	—	30	30	30	—
36S	Rautatientori—Jollas ...	31. 8.—31.12.	—	2	—	30	—	—	—
37	Rautatientori—Hevosalmi	1. 1.—9. 8.	2	2	1	15	30	30	60
	Rautatientori—Santahamina	10. 8.—30. 8.	2	2	1	15	30	30	60
		31. 8.—31.12.	2	—	1	30	30	30	60

N:o	Linja	Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vaki- naiset	Yö-	Tun- gos- aika-	6.00— 9.00	9.00— 15.30	19.30— —	23.00— —
						15.30— 18.00	18.00— 19.30	23.00	1.30
			vaunut						
37S	Rautatientori—Santa- hamina	31. 8.—31.12.	—	2	—	30	—	—	—
38	Rautatientori—Hälvik	1. 1.— 9. 1.	1	—	—	60	60	60	—
		10. 1.—31. 5.	1	1	—	30	60	60	—
		1. 6.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—
41	Rautatientori—Mellun- kylä	1. 1.—31. 5.	4	—	3	16	16	16	20
		1. 6.—31.12.	4	—	3	15	15	15	20
41A	Rautatientori—Vartio- kylä	1. 1.— 8. 4.	2	6	—	8 (E)	—	—	—
		9. 4.—31. 5.	2	7	—	8 (E)	—	—	—
		1. 6.—30. 8.	1	6	—	8 (E)	—	—	—
41S	Rautatientori—Mellun- kylä	31. 8.—31.12.	—	8	—	7.5 ²⁾	—	—	—
50	Rautatientori—Koskela	1. 1.—31. 5.	2	3	—	10 (E)	20	20	—
		1. 6.—30. 8.	2	2	—	10	20	20	—
		31. 8.—31.12.	2	4	—	6.7	20	20	—
51	Rautatientori—Oulun- kylä	1. 1.—27. 1.	8	—	—	5.7	5.7	7.5	—
		28. 1.—31. 5.	6	3	—	5	7.5	7.5	—
		1. 6.—30. 8.	6	—	—	7.5	7.5	7.5	—
		31. 8.—31.12.	6	3	—	5	7.5	7	—
51A	Rautatientori—Olym- piakylä	1. 1.—27. 1.	—	9	—	7	—	—	—
		28. 1.—31. 5.	—	7	—	5	—	—	—
		1. 6.—30. 8.	—	5	—	7.5	—	—	—
51A/N	Rautatientori—Olym- piakylä—Vanhakau- punkki	31. 8.—31.12.	—	8	—	5	—	—	—
52	Rautatientori - Maunula	1. 1.—31. 5.	4	9	3	4 (E)	13.3	13.3	20
		1. 6.—30. 8.	4	6	—	6 (E)	12	12	—
		31. 8.—31.12.	4	8	—	4.3	12	12	—
53	Rautatientori—Itä- Pakila	1. 1.—31.12.	3	3	—	10	20	20	—
54	Rautatientori—Länsi- Pakila	1. 1.—31. 5.	5	13	4	3 (E)	11	11	15
		1. 6.—30. 8.	4	8	—	4.5(E)	13.3	12.5	—
		31. 8.—18.11.	5	9	—	3.5(E)	11	10	—
		19.11.—31.12.	5	10	—	3.5(E)	11	11	—
54N	Rautatientori—Maunu- la—Länsi-Pakila	1. 6.—31.12.	—	—	4	—	—	—	15
		31. 8.—31.12.	—	—	5	—	—	—	12
54A	Rautatientori—Itä-Mau- nula	1. 1.—31. 5.	—	1	—	1)	—	—	—
55	Erottaja—Maunula— Länsi-Pakila	1. 1.—31. 5.	3	6	—	7.5(E)	20	20	—
		1. 6.—30. 8.	3	5	—	10 (E)	20	20	—
		31. 8.—31.12.	4	9	—	5 (E)	15	15	—
56	Rautatientori—Mesta- rintie	1. 1.—27. 1.	2	5	—	10 (E)	30	30	—
		28. 1.—31. 5.	2	5	—	8 (E)	24	24	—
		1. 6.—30. 8.	2	3	—	9 (E)	20	20	—
		31. 8.—8. 11.	2	4	—	7.5	20	20	—
63	Rautatientori—Malmin lentoasema	9.11.—31.12.	2	4	—	7.3	22	22	—
		1. 1.—31. 5.	3	2	—	10 (E)	20	30	—
72	Sörnäinen—Pajamäki .. Sörnäinen—Pitäjän- mäen teollisuusalue ...	1. 6.—30. 8.	3	1	—	20 (E)	20	30	—
		31. 8.—31.12.	3	2	—	10 (E)	20	30	—
		1. 1.—30. 8.	—	5	—	10	—	—	—
73	Eränkävijäntori—Roi- huvuori—Reposalmen uimaranta	31. 8.—31.12.	—	10	—	5 (E)	—	—	—
		1. 7.—29. 8.	—	1	—	3)	—	—	—

E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin. — 1) Vain yksi ajo ap. — 2) Ap. ajettu
niin 41A 3) Ajettu yksi ajoin sekä ap. että in

**11 a. Liikennelaitoksen linjoilla 31. 8. — 31. 12. välisenä aikana
liikennöineet yksityiset liikennöitsijät**

Liikennöitsijä	Linja n:o	Reitti	Lähtöaika klo
Leppävaaran Liikenne Oy.	22	Etelä-Haaga—Yrjönkatu	7.59
Sight-Seeing Buss O/Y. A/B.		Yrjönkatu—Etelä-Haaga	16.07
Lähilinjat Oy.	27	Kaarela—Erottaja	7.45
» »		Erottaja—Kaarela	16.04
» »		» »	16.13
Sight-Seeing Buss O/Y. A/B.	28	Etelä-Kaarela—Erottaja	7.52
E. Helminen		» »	8.00
Sight-Seeing Buss O/Y. A/B.		Erottaja—Etelä-Kaarela	16.05
E. Helminen		» »	16.21
Sight-Seeing Buss O/Y. A/B.	29	Laurinmäki—Yrjönkatu	7.40
» » » » »		» »	8.40
		Yrjönkatu—Laurinmäki	8.10
Liikenne Oy.	32 S	Eränkävijäntori—Rautatientori	7.45
» »		» »	7.56
» »	34 S	Pohjois-Herttoniemi—Rautatientori ...	7.50
» »	35 S	Roihuvuori—Rautatientori	7.58
		Rautatientori—Roihuvuori	16.00
Tammelundin Liikenne Oy.		» »	16.46
Liikenne Oy.		Roihuvuori—Rautatientori	16.24
Tammelundin Liikenne Oy.	36 S	Jollas—Rautatientori	7.58
Liikenne Oy.	38	Hälvik—Rautatientori	7.40
» »		» »	8.40
» »		Rautatientori—Hälvik	8.10
» »	41 S	Rautatientori—Mellunkylä.....	15.11
» »		» »	16.07
» »		» »	16.26
» »		Mellunkylä—Rautatientori.....	15.41

Linjamuutoksia suoritettiin seuraavasti: radan heikon kunnon vuoksi, ja kun uusilla 4-akselisilla vaunuilla ei ko. rataosaa voitu liikennöidä, lopetettiin 1. 6. noin 70 vuotta jatkunut raitioliikenne rataosalla Ylioppilastalo — Maria. Tämän johdosta muutettiin raitiolinjojen 4, 6, 10 ja 12 reitit. Linja 4 johdettiin Kirurgille, linja 6 Hietalahteen, linja 10 Diakonissalaitokselle (linjan nimi muutettiin syksyllä kaupunginosan nimen mukaiseksi »Linjat») ja linja 12 Hietalahteen. Linjoille 5 ja 6 asetettiin samalla uudet vaunut. Linjalla 6 liikennöitiin 1. 6. alkaen päivällä yksinäisin vaunuin ja tungosaikoina junin. Linjaa 12 liikennöitiin vain tungosaikoina. Yöliikenteessä yhdistettiin linjat 6 ja 10 yöliikennelinjaksi 10A reitille Arabia — Posti — Ruskeasuo. Liikennemuutoksen avulla voitiin vuoromäärää vähentää ja linjan 6 tungosaikavuorot muuttuivat tungosaikaperävaunuiksi.

Yleisen liikenteen kannalta saatiin raitioliikenteeseen merkittävä parannus kun 1. 10. otettiin raitiovaunuissa käyttöön tieliikenneasetuksen vaatimat suuntavilkut.

Vuoden alussa oli liikenteessä 128 moottorivaunua (mv) ja 80 perävaunua (pv), kesällä 101 mv ja 51 pv, joista 4-akselisia 64 mv ja 15 pv ja vuoden lopulla 122 mv ja 76 pv, joista 4-akselisia 78 mv ja 25 pv.

Yksityiskohtaiset tiedot linjoista, niiden vaunumääristä ja liikennetiheyksistä sekä niiden muutoksista vuoden kuluessa selviävät taulukosta 12.

12. Raitiolinjat

N:o	Linja		Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo				
	Päätepysäkit		Liikennöimis- aika	Vaki- naiset junat	Tung- aika- junat	Yö- junat	6.00 - 9.00 15.30 - 18.00	9.00 - 15.30 18.00 - 19.30	19.30 - 23.00	23.00 - 1.30
1	Kauppatori—Käpylä ...	1. 1.—31. 5.	8	—	3	E	6.7	7.5	15.0	
		1. 6.—30. 8.	7	—	3	E	7.5	7.5	15.0	
		31. 8.—31.12.	8	—	3	E	6.7	7.5	15.0	
1A	Eira—Käpylä	1. 1.—31. 5.	—	8	—	6.7 (E)	—	—	—	
		1. 6.—30. 8.	—	4	—	7.5	—	—	—	
		31. 8.—31.12.	—	8	—	6.7 (E)	—	—	—	
3 B	Töölö—Kauppatori— Eira	1. 1.— 1. 2.	10	—	3	5.0	5.0	7.5	15.0	
		2. 2.—31. 5.	10	1	3	5.0	5.0	7.5	15.0	
		1. 6.—30. 8.	10	—	3	5.0	5.0	6.7	15.0	
		31. 8.—31.12.	10	1	3	5.0	5.0	7.5	15.0	
3 T	Kauppatori—Töölö— Kallio	1. 1.— 1. 2.	10	—	3	5.0	5.0	7.5	15.0	
		2. 2.—31. 5.	10	1	3	5.0	5.0	7.5	15.0	
		1. 6.—30. 8.	10	—	3	5.0	5.0	6.7	15.0	
		31. 8.—31.12.	10	1	3	5.0	5.0	7.5	15.0	
4	Hietalahti-Munkkiniemi -irurgi—Munkkiniemi ...	1. 1.—31. 5.	8	2	—	6.7 (E)	6.7	7.5	—	
		1. 6.—30. 8.	7	—	—	7.5	7.5	7.5	—	
		31. 8.—31.12.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—	
4 A	Erottaja—Munkkiniemi Kauppatori—Munkki- niemi	1. 1.—31.12.	—	—	3	—	—	—	15.0	
		1. 1.—31. 5.	—	8	—	6.7	—	—	—	
		1. 6.—30. 8.	—	6	—	E	—	—	—	
		31. 8.—15.11.	—	8	—	E	—	—	—	
		16.11.—31.12.	—	7	—	E	—	—	—	
4 V	Vallila—Munkkiniemi...	1. 1.—31. 5.	—	5	—	E	—	—	—	
		1. 6.—30. 8.	—	3	—	E	—	—	—	
		31. 8.—31.12.	—	4	—	E	—	—	—	
5	Katajanokka—Töölön- tori.....	1. 1.—31. 5.	7	—	—	5.0	5.0	6.7	—	
		1. 6.—15.11.	7	—	—	5.0	5.0	7.5	—	
		16.11.—31.12.	7	1	—	5.0	5.0	6.7	—	
6	Maria—Arabia	1. 1.—31. 5.	9	5	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0	
		1. 6.—10. 6.	7	1	—	7.5	7.5	7.5	—	
		11. 6.—30. 8.	8	—	—	7.5	7.5	7.5	—	
		31. 8.—30. 9.	9	—	—	6.7	6.7	7.5	—	
		1.10.—15.11.	9	1	—	6.7	6.7	7.5	—	
		16.11.—31.12.	9	2	—	6.7 (E)	6.7	7.5	—	
7A	Etu-Töölö—Sörnäinen .	1. 1.—31. 5.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—	
		1. 6.—30. 8.	4	—	—	7.5	7.5	7.5	—	
		31. 8.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—	
7 B	Etu-Töölö—Sörnäinen .	1. 1.—31. 5.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—	
		1. 6.—30. 8.	4	—	—	7.5	7.5	7.5	—	
		31. 8.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—	
8	Salmisaari—Vallila	1. 1.—31. 5.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—	
		1. 6.—30. 8.	6	1	—	7.0	7.5	7.5	—	
		31. 8.—31.12.	7	1	—	6.7	6.7	7.5	—	
8K	Salmisaari—Käpylä	1. 1.—31.12.	—	2	—	E	—	—	—	
		1. 1.—31. 5.	6	—	—	6.7	6.7	—	—	
		1. 6.—30. 8.	5	—	—	7.5	7.5	—	—	
9	Kauppatori—Vallila ...	31. 8.—31.12.	6	—	—	6.7	6.7	—	—	
		1. 1.—31. 5.	7	1	—	6.7	6.7	7.5	—	
		1. 6.—30. 8.	7	1	—	7.5	7.5	7.5	—	
10	Kirurgi—Ruskeasuo ... Linjat ¹⁾ —Ruskeasuo ...	31. 8.—31.12.	8	1	—	6.7	6.7	7.5	—	
		1. 1.—31. 5.	7	1	—	6.7	6.7	7.5	—	
		1. 6.—30. 8.	7	1	—	7.5	7.5	7.5	—	
10A	Arabia—Ruskeasuo	31. 8.—31.12.	—	—	5	—	—	—	15.0	
		1. 1.—31. 5.	—	—	3	—	—	—	15.0	
		1. 1.—31.12.	—	5	—	E	—	—	—	
10 N	Erottaja—Ruskeasuo ... Kauppatori - Ruskeasuo Ruskeasuo—Vallila	9.11.—31.12.	—	1	—	²⁾	—	—	—	
		1. 1.—31. 5.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—	
		1. 6.—30. 8.	—	6	—	7.5	—	—	—	
10 S	Diakonissalaitos ¹⁾ — Kuusitie	31. 8.—31.12.	—	7	—	6.7	—	—	—	
		1. 1.—31. 5.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—	
		1. 6.—30. 8.	—	6	—	7.5	—	—	—	
10 V	Hietalahti—Kuusitie	31. 8.—31.12.	—	7	—	6.7	—	—	—	
		1. 1.—31. 5.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—	
		1. 6.—30. 8.	—	6	—	7.5	—	—	—	
12		31. 8.—31.12.	—	7	—	6.7	—	—	—	
		1. 1.—31. 5.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—	
		1. 6.—30. 8.	—	6	—	7.5	—	—	—	
		31. 8.—31.12.	—	7	—	6.7	—	—	—	

¹⁾ Linjaa 12 liikennöitiin 6. 2. — 31. 5. ja linjaa 10 1. 6. — 30. 6. Hakaniemestä. Reittiä Diakonissalaitos — Hakaniemi liikennöitiin 6. 2. — 30. 6. linja-autolla. — ²⁾ Vain yksi ajo ip. — E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin.

Yksityisen käyttöön vuokrattiin yksi raitiojuna ja kaksi erillistä vaunua, tulojen ollessa 11 500 mk.

Liikenteenohjauskeskuksen toiminta muutettiin 26. 10. siten, että ohjauskeskus oli auki vain klo 24:ään. Siten saatiin tarkastajien työaika paremmin järjestetyksi. Liikenteenohjauskeskus suoritti partioautojen avulla valvontaa. Liikennehäiriöitä poistettiin autolinjoilla 277 tapauksessa ja raitiolinjoilla 530 tapauksessa. Partioautot suorittivat linja-autoissa 2 306 pikkukorjausta sekä lisäksi 111 potilaskuljetusta sekä lukuisasti erilaisia vikailmoituksia ja kuljetuksia.

Koulutus. Vuoden aikana koulutettiin 15 autonkuljettajaa ja annettiin lyhyt raitiokuljettajakurssi 14 henkilölle muilta osastoilta. Rahastajakoulutusta ei ollut, lukuun ottamatta neljää koulutusrahastajaa, joiden tehtäviin oli siirretty entisiä rahastajia. Täydennyskoulutusta järjestettiin kaikille raitiovaunun kuljettajille ja osalle rahastajia v. 1959:n mallisten moottori- ja perävaunujen ominaisuuksiin perehdyttämiseksi.

Liikennesuunnitteluosaston tehtävänä oli liikennetarpeen selvittäminen, liikenteen suunnittelu sekä valvonta- ja tarkkailutehtävät.

Osastossa suoritettiin julkista liikennettä koskevien liikennesuunnitelmien laatiminen sekä liikenteen valvonta- ja tarkkailutehtäviä. Erityisesti pyrittiin kehittämään keinoja, joilla olisi mahdollista saada käytettävä kalusto matkustajamääriä vastaavaksi.

Teknilliset osastot

Kertomusvuoden aikana kiinnitettiin teknillisellä sektorilla suurta huomiota organisaatiokysymyksiin, ja sen perusteella suoritettiin eräitä uusia työjärjestelyjä. Korjaamoiden kalustoa täydennettiin ja rataosaston välineistöä parannettiin. Uutta ajokalustoa saatiin käyttöön edellisen vuoden tilausten perusteella.

Työpajojen rationalisointitoiminta saatiin alkuun ja teknillisen henkilökunnan työnjohdollista jatkokoulutusta suoritettiin.

Toiminnan taloudellistamiseen kiinnitettiin erityistä huomiota.

Kiinteistöjen vuosikorjaukset suoritettiin entiseen tapaan.

Liikkuva kalusto. Linja-autoja oli vuoden päättyessä 376, joista 258 suurta ja 117 keskikokoista sekä yksi turistiauto. Näistä oli vuoden päättyessä 363 rekisteröityinä.

Uusia linja-autoja ei liikennelaitokselle hankittu. Kertomusvuotena romutettiin 7 linja-autoa.

Johdinautoja oli vuoden päättyessä 25, jotka kaikki olivat liikennekelpoisia ja rekisteröityinä. Kaksi uutta autoa saatiin liikenteeseen ja yhden johdinvaunun toimitus siirtyi v:een 1960.

Moottoriraitiovaunuja oli vuoden päättyessä 217, joista uusia 4-akselisia 105 ja vanhoja 6. Loput olivat 2-akselisia. Lisäksi oli huolto-osaston käytössä 10 työmoottorivaunua, joista 2 hiomavaunua mainitaan myös muun kaluston yhteydessä. Vuoden aikana vastaanotettiin 30 kpl 4-akselisia telimoottorivaunuja. 17 moottorivaunua ja 15 perävaunua romutettiin. Vanhimmat moottori- ja perävaunut olivat kertomusvuonna olleet liikenteessä 35 vuotta.

Perävaunuja oli vuoden päättyessä 145, joista 4-akselisia 30. Vanhemmat perävaunut olivat kaikki 2-akselisia.

M u u l i i k k u v a k a l u s t o käsitti vuoden lopussa 4 henkilöautoa, 7 kuorma-autoa, 4 hinausautoa, 16 pakettiautoa, 6 korjausautoa, 4 perävaunua, 5 tiehöylää, 8 traktoria, joista kuudessa oli harjalaite ja kahdessa puskulevy, 4 sähkönosturia, 2 hiomavaunua, lumenkuljetusvaunun, 21 raitiotielumiauraa, uranpuhdistusauton, kaarteiden rasvausauton, kauhakuormaajan, tiejyrän ja täryjyrän.

Kertomusvuoden aikana hankittiin pakettiauto ja konenosturi. Kalustosta poistettiin 2 kuorma-autoa ja lumenkuljetusvaunu.

Autokorjaamo-osaston tehtävänä oli autokaluston korjaus- ja huoltotoiminnan hoitaminen.

Autokorjaamossa suoritettiin 3 073 alustakorjausta, 625 korikorjausta, 202 maa-lausta, 1 237 moottorien osakorjausta ja 68 täyskorjausta. Kolhiokorjauksia oli yhteensä 1 176. Yksityisen korjaamon apua jouduttiin käyttämään kolhiokorjaus-ten ruuhkautuessa. Peruskorjauksia suoritettiin omassa korjaamossa 6.

A u t o h u o l l o s s a suoritettiin varsinaisen huoltamisen lisäksi 29 087 huolto-korjausta. Linjalla olevissa vaunuissa korjattiin 5 281 häiriötä, näistä 2 306 partio-autojen toimesta.

Raitiovaunukorjaamo-osaston tehtävänä oli raitiovaunukaluston korjaus- ja huolto.

Osaston toimesta uudistettiin täydellisesti 6 moottorivaunua ja 2 perävaunua. Perusteellisesti korjattiin 60 moottori- ja 4 perävaunua ja osittain 263 moottori- ja 25 perävaunua. Ratamoottoreiden täyskorjauksia suoritettiin 33. Tähän lukuun sisältyi 3 johdinvauunumoottoria. Ratamoottoreissa esiintyi sähkövikoja 98 ja me-kaanisia vikoja 40. Tarkastuskorjauksia oli 25. Ankkureita käämittiin 17. Pyörä-korjauksia tehtiin moottorivaunuissa 233 ja perävaunuissa 34. Akselikatkeamia ei kertomusvuoden aikana esiintynyt. Vaunujen kolhiokorjauksia suoritettiin 558. Sisä- ja ulkomaalaus suoritettiin 5 vaunussa, 21 vaunua maalattiin vain ulkopuolelta ja 2 vain sisäpuolelta.

Raitiovaunuhuollossa suoritettiin säännöllisen huollon lisäksi 12 512 huoltokor-jausta. Linjalla olevissa vaunuissa korjattiin 6 933 häiriötä poistamatta vaunua lii-kenteestä.

Johdinautohuollossa suoritettiin varsinaisen huoltotyön lisäksi 714 korjausta sekä autoissa, niiden ollessa linjalla 597 korjausta.

K a l u s t o n l i s ä y s. Tilattujen uusien vaunujen rakentamista valvottiin hankkijatehtailla. Valmistuneiden vaunujen koeajo suoritettiin ennen vastaanottoa.

T y ö p a i k k o j e n j ä r j e s t e l y t y ö t. Koskelan halleissa parannettiin valaistusta autojen säilytyshallissa. I-luokan tulenarkoja polttoaineita varten teh-tiin varasto autohuollon alakertaan. Raitiovaunujen säilytyshallissa siirrettiin lämpöjohdot raiteiden väliin. Välttämättömät korjaukset suoritettiin.

Vallilan korjaamoissa ja halleissa uusittiin elementtityyppisistä lämmityskatti-loista toinen ja suurennettiin toinen. Osa hallin kiskoja uusittiin, samoin korvattiin osa raitiovaunukorjaamon puulattiasta sementtilattialla.

Töölön korjaamoissa ja halleissa rakennettiin huoltohalliin toinen huoltosyvennys raitiovaunujen huoltamista varten. Halleissa ja korjaamoissa raitiovaunujen 600 V:n syöttöjohdot varustettiin katkaisijoilla ja merkkivalolla. Huoltohallien viemäri-verkkoa parannettiin.

Koneet ja laitteet. Raitiovaunu- ja autokorjaamo-osastoille hankittiin uutta kalustoa vuoden kuluessa seuraavasti: moottorin puhallinlaite, huippuimuri, kulkunosturin pituuskuljetusmoottori, muuttajakone, Töölön huoltohallien kattilahuoneen ilmastointilaitteet, pölynimurijärjestelmä johdinvaunumoottoreiden puhdistusta varten, puominosturi, syöttöputkipuristin, polttomoottorin kokoonpanopukki, mutterinkiertokone, tyhjiövuorojen tarkastusvaunu, kuljetustrukki.

Alukset. Moottorilautalla »Korkeasaari — Högholmen» suoritettiin tavanomainen vuosikorjaus ja tarkastus. Purjehduskauden aikana lautta suoritti 3 244 kaksoisvuoroa Korkeasaareen ja 352 kaksoisvuoroa Suomenlinnan linjalla. Kaasuöljyä käytettiin kaikkiaan 25 964 kg, josta apumoottorien ja lämmityksen osuus oli 3 639 kg. Käyttöhäiriöitä ei purjehduskauden aikana esiintynyt.

Teknillisen suunnitteluosaston tehtävänä oli liikennekaluston, vaunuhallien ja korjaamoiden sekä, ellei toisin määrätä, myös muiden rakennusten suunnittelu. Osaston tehtäviin kuului työpajojen järjestelytöitä, vaunujen korjausten ja uudistusten suunnittelu sekä niiden laitteiden jatkuva teknillisluontoinen valvonta, työpajoille tulevien uusien laitteiden suunnittelu, asennuksen, työkonien sekä työkalujen tehon ja laadun sekä varaosien valmistuksen valvonta. Lisäksi kuului osastolle myös tehtyjen aloitteiden käsittely ja soveltaminen käyttöön, uusien vaunujen suunnittelu, valmistuksen valvonta sekä vastaanottotarkastus.

Korkeasaaren moottorilautan tavanomaisen vuosikorjauksen valvonta ja tarkastus suoritettiin osaston toimesta.

Rataosaston tehtävänä oli ratojen ja ilmajohtojen rakentaminen ja niiden sekä rakennusten kunnossapito.

Radat. Vuoden päättyessä oli raiteiden yhteenlaskettu pituus 79 758 m yksinkertaista rataa sekä ratapiha- ja halliraitteita 15 197 m. Uusia ratoja ei vuoden aikana rakennettu. Vanhaa rataa purettiin tarpeettomana 12 172 m.

Kuluneita kiskoja vaihdettiin yhteensä 5 516 jm, josta uusiin 3 003 m ja käytettyihin, mutta hyväkuntoisiin 2 513 m. Raitteita nostettiin ja tuettiin uudelleen 5 525 m yksinkertaista rataa. Raide-etäisyyden levitystä vanhasta 2.5 m:stä 3 m:iin suoritettiin kiskojen vaihdon ja radan korjausnoston yhteydessä 536 m:n matkalla. V:sta 1950 lähtien kertomusvuoden loppuun oli kaksinkertaista rataa levitetty yhteensä 32.7 km.

Vaihteita oli kaikkiaan 309, joista linjalla 169. Uusia vaihteita asennettiin 10. Tarpeettomina poistettiin 15 vaihdetta. 2 raideristeystä ja 14 risteyskappaletta asennettiin ja 21 poistettiin. Vuoden päättyessä oli risteyskappaleita yhteensä 77. Rataosaston toimesta päällystettiin katua 10 732 m². Uusia pysäkkikorokkeita rakennettiin 27 ja suojakatoksia 2. Pysäkkikorokkeita poistettiin tarpeettomina 24 ja suojakatoksia 4.

Rataosaston konepajalla valmistettiin mm. erilaisia ratalaitteita, johdinpylväitä ja korokkeita sekä suoritettiin osaston työkonien huoltokorjauksia. Myös muille kaupungin laitoksille valmistettiin erilaisia tarvikkeita tilaustoina.

Raitioteiden ja johdinautolinjojen sähkölaitteet. Ajojohtoverkoston kokonaispituus oli vuoden lopussa 106 735 m, josta raitioteiden osuus 94 955 m ja johdinautojen 11 780 m. Uudisrakennustöitä ei suoritettu. Ajojohtoa poistettiin yhteensä 8 878 m.

Kulunutta ajojohtoa uusittiin yhteensä 7 950 m. Vaihteiden lämmityslaitteita, jotka talviaikana huomattavasti helpottavat vaihteiden kunnossapitoa ja vähentävät niiden korjauksia, asennettiin 4 kpl. Kaksi sähköllä toimivaa vaihteenkääntökoneistoa uusittiin. Vaihdeautomaatteja oli vuoden lopussa yhteensä 40 kpl. Johdinautojen ilmajohtoihin asennettiin 2 uutta ristikköä. Raitioteiden ja johdinautojen risteyskohdista purettiin Fredrikinkadun — Eerikinkadun ristikko raitioliikenteen lopettamisen vuoksi. Pylväitä pystytettiin 33 ja poistettiin 122.

Uudisrakennukset. Koskelan hallialueelle rakennettiin rataosaston tiloihin 1 320 m²:n suuruinen sähköpaja sekä siihen liittyvä 510 m³:n suuruinen 2-kerroksinen varasto.

Rakennusten korjaukset. Laitoksen asuntokiinteistöissä Mannerheimintie 76, Töölönkatu 49, Porvoonkatu 12, Hämeentie 54 ja Lauttasaaren huvilassa suoritettiin lukuisia korjauksia. Samoin suoritettiin korjaus- ja muutostöitä Ruskeasuon ratsastushalleilla ja liikennekioskeissa.

Töölön, Vallilan ja Koskelan halleissa suoritettiin työpaikkojen uudelleenjärjestelyistä aiheutuneita muutoksia ja muita korjauksia.

Ruskeasuon hallialue. »Ruhan» (Ruskeasuon hallit) rakentamiselle oli kertomusvuoden aikana ominaista suunnittelutyö ja varsinaisten rakennustöiden alkuunsaaminen.

Rakennustoimikunnan puheenjohtajana oli edelleen kaup.joht. Erik v. Frenckell ja jäsenenä toim.joht. Kalle Alakari, tekn.joht. Eino Laakso, lautakunnan jäsenet toim.joht. Jorma Vuortama, dipl.ins. Juho Vakkuri ja tarkastaja Väinö Laine sekä laitoksen ulkopuolelta rakennusviraston talorakennusosaston työpäällikkö, dipl.ins. Esko Toivola. Rakennustoimikunnan asettaman työvaliokunnan puheenjohtajana toimi tekn.joht. Laakso ja sen jäsenenä olivat dipl.ins. Vakkuri sekä tarkastaja Laine. Suunnittelutoimiston päällikkö dipl.ins. G. Nyström osallistui jokaiseen sekä rakennustoimikunnan että työvaliokunnan kokoukseen. Rakennustoimikunnan sihteerinä toimi arkkit. Solansuu ja työvaliokunnan sihteerinä dipl.ins. H. Hiirla. Kokouksissa oli em. henkilöiden lisäksi mukana sekä laitoksen että ulkopuolisia asiantuntijoita kulloinkin käsiteltävinä olleiden kysymysten saneleman tarpeen mukaan.

Suunnittelutoimiston henkilökuntaa lisättiin yhdellä piirtäjällä. Toimistossa laadittiin lopullisesti ensimmäisen rakennusvaiheen edellyttämät pääpiirustukset ja ryhdyttiin laatimaan työpiirustuksia.

Ensimmäistä rakennusvaihetta koskevat rakennussopimukset tehtiin Oy. A. Puolimatkan kanssa varsinaisen rakentamisen, Oy. Huber Ab:n kanssa vesi- ja lämpöjohtojen, Oy. Itsu Ab:n kanssa sähkötöiden ja Oy. Aerator Ab:n kanssa ilmastointilaitteiden osalta.

Vuoden aikana suoritettut rakennustyöt olivat pääasiallisesti perustustöitä ja niihin liittyvää raudoitusta ja betonivalua.

Työvoimaa oli alueella vuoden päättyessä n. 300 työntekijää, joista 95 % helsinkiläisiä.

Lämpökeskusta varten hankittiin kattilat. Muiden I rakennusvaihetta koskevista konehankinnoista tehtiin lopullisia valintaratkaisuja, mutta varsinaisiin hankintoihin ei vielä ryhdytty.

Kaksi viranhaltijaa kävi opintomatalla Englannissa tutustumassa modernien bussikorjaamoiden toimintaan ja järjestelyihin.